

ТАЪЛИМУ ТАРБИЯ, РОЛИ ТАЪЛИМУ ТАРБИЯ ДАР ЖАМЪИЯТ, ЭЪТИБОР АЗ ТАРАФИ РОХБАРИ ДАВЛАТАМОН БА СОХАИ ТАЪЛИМУ ТАРБИЯ, КОНУНИ НАВ ДАР БОРАИ ТАЪЛИМ

Каримова Гулмира

Донишжуи давлатии педагогии Термиз

П.Холикова

Рохбари илми:

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7773116>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 18-mart 2023 yil

Ma'qullandi: 24-mart 2023 yil

Nashr qilindi: 27-mart 2023 yil

KEY WORDS

Таълим, тарбия, оила, Ватан,
муасисаҳои то мактаби,
муасисаҳои умумии миёна
таълим, конун дар бораи
таълим.

ABSTRACT

Дар ин мақола дар бораи таълиму тарбия, роли таълиму тарбия дар жамъият, эътибор аз тарафи рохбари давлатамон ба соҳаи таълиму тарбия, таълими то мактаби ва умумии миёна, конуни нав дар бораи таълим мулоҳизаҳо ва фикру андешаҳо баён гардидаанд.

Ба ҳамаи мо маълум аст, ки дар дили ҳар як шахс орзуе вужуд дорад, ки дар диёри тинҷу осуда ва ривожёфта зиндагони намуда, дар донишгоҳҳои оли таълими илм намуда, дар мартабаҳои баланд фаъолияти қорӣ худро давом диҳад. Низ барои ин саъю қушиш намудан барои ҳар як шахс фарз мебошад, ки барои ба қуллаҳои баланд расидан бояд меҳнати ҳалолӣ жисмони ва фикри бояд қард, зеро дар зер ҳама гуна роҳат албатта меҳнати душвори ҳалол ва бо умед қардашуда меҳобад. Маҳз аз ҳамин сабаб, сарвари давлатамон Шавкат Миромонович Мирзиёев жаноби оли таъкид мекунанд ки "Барои ояндаи барқамолро барпо намудан бояд аз ҳамин руз саъю қушиш намоем. Дар ҳақиқат аз ҳамин ҳусус ҳар сол аз тарафи роҳбарияти давлатамон барои таракқиёти жамъият, оилаҳо ва таракқиёти давлатамон низ амалҳои истифода бурда шуда истодааст, ки мо низ онҳоро бо мисолҳо овардани мумкин мебошад.

Аз ҷумла барои ояндаи солимро барпо намудан мо бояд ба таълиму тарбия аввал нигоҳамон ва эътиборамонро диҳем. Зеро дар зер ҳама гуна намуди таракқиёт масъалаи таълиму тарбия ҳобида мебошад, ки эътибор ба таълиму тарбия низ эътибор ба ояндаи давлат ва жамъият мебошад. Аз ҳамин сабаб аз тарафи роҳбари давлатамон низ ба соҳаи таълим ва тарбия эътибори қалон дода шуда истодааст, ки ба ин гуфтаҳои ман тасдиқи меҳад.

Мисол дар соҳаи охири барои ноил гардидан ба таракқиёту раванг дар соҳаи илму маърифат ҳама қарорҳо ва низомҳо ба амал бароварда шуда истодааст. Ба ин қарор ва

низомхо мо 23 сентябри соли 2020 кабул гардидани конуни нав дар бораи таълим аз тарафи рохбарияти давлатамонро мисол оварданамон мумкин мебошад. Ин конун аз 11-боб ва 75-модда иборат мебошад ки дар хар як боб ва моддааш доир ба таълиму тарбия ахамияти хосса дода шудааст. Мақсад аз кабул гардидани ин конун ба тартибандозии муносибатҳо дар соҳаи таълим мебошад. Дар боби 1-уми ин конун "Қоидаҳои умумии ҷойи гирифта бошад, дар боби 2-юми он "Системаи таълим намудҳо ва шаклҳои он" ҷойи гирифтааст.

Дар боби 3-юми "Конун дар бораи таълим "сухан дар бораи "Идоракунии системаи таълим",

дар боби 4-уми ин конун "Ташкил намудани фаъолияти таълим ва ба амал баровардани назорати он "ҷойи гирифтааст.

Дар боби 5-уми он бошад "Мақоми ҳуқуқии ходимони педагог дар ташкилотҳои таълим",

дар боби 6-ум дар бораи "Ҳуқуқ ва мажбуриятҳои таълимгирандагон, волидайнӣ онҳо ва дигар вакилони конуни "маълумотҳо дода шудааст.

Дар боби 7-уми он дар бораи "Ҳимояи иҷтимоии иштирокчиёни жараёни таълим тарбия",

дар боби 8-ум "Литсензиякунонии фаъолияти ташкилотҳои таълими нодавлатӣ, аз аттестатсия ва аккредитатсияи давлатӣ гузаронидани ташкилотҳои таълими, тан гирифта шудани ҳужжатҳои тахсилӣ таълим дар давлатҳои хориҷӣ, гузоштани апостил дар ҳужжатҳои соҳаи таълим "маълумотҳо дода шудааст.

Дар боби 9-уми ин конун "Молиявикунонидани таълим ва аз тарафи давлат дастгири намудани он",

дар боби 10-ум бошад сухан дар бораи "Дар соҳаи таълим ҳамкории байналхалқӣ",

дар боби 11-уми конун "Қоидаҳои хотимаи ҷойи гирифтааст.

Боби 1-уми "Конун дар бораи таълим" моддаҳои аз 1 то 5-ро дар бар мегирад.

Боби 2-юм моддаҳои аз 6-ум то 22-ро.

Боби 3-юм моддаҳои аз 23-то 28-ро.

Боби 4-ум моддаҳои аз 29-то 43ро.

Боби 5-ум моддаҳои аз 44-то 46ро.

Боби 6-ум моддаҳои аз 47-то 51ро.

Боби 7-ум моддаҳои аз 52-то 56ро.

Боби 8-ум моддаҳои аз 57-то 61ро.

Боби 9-ум моддаҳои аз 62-то 66ро.

Боби 10-ум моддаҳои аз 67-то 69ро.

Боби 11-ум моддаҳои аз 70-то 75ро дар бар мегирад.

Моддаи 1-ум:"Маълумот дар бораи мақсади қонун "

Моддаи 2-юм:"Қонунҳо дар бораи таълим "

Моддаи 3-юм:"Маъхумҳои асоси "

Моддаи 4-ум:"Принсипҳои асосии соҳаи таълим "

Моддаи 5-ум:"Ҳуқуқ оиди таълим гирифтани "

Моддаи 6-ум:"Системаи дастур "

Моддаи 7-ум:"Намудҳои таълим"

Моддаи 8-ум:"Таълими то мактаби ва тарбия "

Моддаи 9-ум:"Таълими умумии миёна ва таълими миёнаи махсус "

Моддаи 10-ум:"Таълими профессионали "

Моддаи 11-ум:"Таълими оли "

Моддаи 12-ум:"Таълими баъд аз таълими оли "

Моддаи 13-ум:"Аз нав тайёр намудани кадрҳо ва афзоиш додани малакаи онҳо "

Моддаи 14-ум:"Таълими берун аз мактаб "

Моддаи 15-ум:"Шаклҳои гирифтани таълими давлати "

Моддаи 16-ум:"Таълими масофаи "

Моддаи 17-ум:"Дуал таълим"

Моддаи 18-ум:"Гирифтани таълим дар оила ва гирифтани таълими мустиқлони "

Моддаи 19-ум:"Ҳонандани шахсони қалонсол ва ба онҳо додани таълим "

Моддаи 20-ум:"Таълими инклюзив "

Моддаи 21-ум:"Тартиби таълими экстарнат "

Моддаи 22-юм:"Тайёр намудани кадрҳо дар соҳаи муҳофизат, бехатарӣ, фаъолият дар муҳофизат намудани ҳуқуқ "

Моддаи 23-юм:"Вақолатҳои Девони Вазирони Республикаи Ўзбекистон дар соҳаи таълим "

Моддаи 24-ум:"Вақолатҳои инспексияи давлатии назорати таълим дар назди Девони Вазирони Республикаи Ўзбекистон дар соҳаи таълим "

- Моддаи 25-ум:"Ваколатҳои агентии ривождиҳии мактабҳои тахассуси ва эҷоди, президентии назди Девони Вазирони Республикаи Узбекистон дар соҳаи таълим"
- Моддаи 26-ум:"Дар соҳаи таълим ваколатҳои органҳои идоракунии давлат "
- Моддаи 27-ум:"Ваколатҳои органҳои ҳокимияти ва маҳаллии давлат дар соҳаи таълим "
- Моддаи 28-ум:"Идоракунии ташкилоти таълим "
- Моддаи 29-ум:"Мақоми ҳуқуқии ташкилотҳои таълим "
- Моддаи 30-ум:"Ташкил намудани ташкилотҳои таълим аз нав ташкилкуни ва ба охир расонидан "
- Моддаи 31-ум:"Ташкилотҳои таълими нодавлати "
- Моддаи 32-ум:"Устави ташкилотҳои таълим "
- Моддаи 33-ум:"Забони таълимдихи "
- Моддаи 34-ум:"Стандарти давлатии таълим ва талабҳои давлатии таълим "
- Моддаи 35-ум:"Накшаҳои хониши жараёни таълим ва жори намудани дастури хониш "
- Моддаи 36-ум:"Фаъолияти инноватсионӣ ва экспериментии соҳаи таълим "
- Моддаи 37-ум:"Шаффофияти фаъолияти ташкилотҳои таълим "
- Моддаи 38-ум:"Қабул намудани хониш дар ташкилотҳои таълим "
- Моддаи 39-ум:"Қабул мақсадноки хониш ба муассисаҳои таълимии давлати "
- Моддаи 40-ум:"Ҳужжат дар бораи таълим "
- Моддаи 41-ум:"Рейтинги ташкилотҳои таълим "
- Моддаи 42-ум:"Мониторинги дастури таълим "
- Моддаи 43-ум:"Назорати давлати дар соҳаи таълим "
- Моддаи 44-ум:"Ҳуқуқи фаолият дар фаъолияти педагоги "
- Моддаи 45-ум:"Қафолати фаъолияти ходимони педагог ва мақоми онҳо "
- Моддаи 46-ум:"Мажбуриятҳои ходимони педагог"
- Моддаи 47-ум:"Ҳуқуқҳои таълимгирандагон "
- Моддаи 48-ум:"Мажбуриятҳои таълимгирандагон "
- Моддаи 49-ум:"Талабҳо доир ба либоси таълимии таълимгирандагон "
- Моддаи 50-ум:"Таъмин наудани ҷои зист барои тахсилгирандагонӣ ташкилотҳои таълим "
- Моддаи 51-ум:"Ҳуқуқ ва мажбуриятҳои таълимгирандагонӣ ба балогат норасида, падару модари онҳо ва вакилони қонунии онҳо "

- Моддаи 52-юм:"Химояи ижтимоии таълимгирандагон "
- Моддаи 53-юм:"Химояи ижтимоии ходимони ташкилотҳои таълим "
- Моддаи 54-ум:"Бо таълим ва таъминоти пурра таъмин намудани фарзандони یتим, аз волидайн ва дигар вакилони конуни махрум шудагон "
- Моддаи 55-ум:"Таълим ва тарбия додани фарзандоне ,ки дар худ нуксонҳои рухий, аклий, жисмони доранд "
- Моддаи 56-ум:"Таълим ва тарбия додани фарзандоне ки ба реабилитатсияи ижтимоии мухтоҷанд "
- Моддаи 57-ум:"Литсензиякунонии фаъолияти ташкилотҳои таълими нодавлати "
- Моддаи 58:"Ташкилотҳои таълимро аз атестатсия ва акредитатсия гузаронидан "
- Моддаи 59-ум:"Фаъолияти ташкилотҳои таълимро аз санҷишҳои дохили ва беруни гузаронидан "
- Моддаи 60-ум:"Тан гирифтани ҳужжатҳо доир ба таҳсил намудан дар давлатҳои хориҷи "
- Моддаи 61-ум:"Гузоштани апостил дар ҳужжатҳои расмӣ соҳаи таълим"
- Моддаи 62-юм:"Молиякунонидани ташкилотҳои таълим"
- Моддаи 63-юм:"Фонди ривождиҳии таълим "
- Моддаи 64-ум:"Ҳамкории хусусӣ бо давлат дар соҳаи таълим "
- Моддаи 65-ум:"Жалб намудани инвеститсия дар соҳаи таълим"
- Моддаи 66-ум:"Моли мулкӣ ташкилотҳои таълим "
- Моддаи 67-ум:"Ҳамкории байналхалқӣ ташкилоҳои таълим"
- Моддаи 68-ум:"Дар соҳаи таълим ҳамкории байналхалқӣ "
- Моддаи 69-ум:"Таҳсил намудан дар хориҷ "
- Моддаи 70-ум:"Ҳал намудани назорат "
- Моддаи 71-ум:"Ҷавобгари барои вайрон намудани қонун дар бораи таълим "
- Моддаи 72-юм:"Аз амалия берун шудани баъзе қонун ва ҳужжатҳои Республикаи Узбекистон "
- Моддаи 73-юм:"Таъмини фахмонидани аҳамият ва моҳияти иҷроӣ қонун дар бораи таълим "
- Моддаи 74-ум:"Мувофиқ намудани қонун доир ба қонун дар бораи таълим "
- Моддаи 75-ум:"Ба амал баромадани қонуни зерин " .

Таълим ва тарбия -ин ду жузъестки бо хам пайваста мебошад, зеро таълимро бе тарбия ва тарбияро бе таълим наметавон тасаввур кард. Махз аз хамин сабаб дар он жое, ки тарбия вужуд дорад, таълим низ ривож ёфта ба даражаҳои баланди таракки мерасад. Зеро бобокалони бомаърифати мо Абдулла Авлони таъкид менамояд :

"Таълиму тарбия барои мо масъалаи ё ҳаёт ё мамот, ё нажот ё халокат, ё саодат ё фалокат аст ".

Барои донистани ахамият ва мавқеи таълиму тарбия дар ҳаёти шахс, мо бояд аввало ба калимаи тарбия эътибори ҳудро зохир намоем. Тарбия -фаъолиятест, ки барои ба камол расидани насли наврас ташаккули шуур ва рафтори ижтимоӣ дар он равона гардида, ба ташаккули сифатҳои руҳи, ҷисмони, ахлоқи ва маънавии инсон ва таъмини зиндаги дар жомеа нигаронида шуддааст.

Тарбия -таҷрибаи зиндагии насли калонсол ба насли наврас буда, барои ба ҳаёти ижтимоӣ мутобиқ шудани насли наврас ахамияти бузург дорад.

Тарбия-ин авваламбор аз оила оғоз меёбад. Дар оила агар калонсолон намунаи ибрат бошанд хурдтаракон ибратгирандагонӣ онҳо ба ҳисоб мераванд. Дар оила фарзанд аз тарбияи падару модар, бобою модаркалони ҳуд ибрат гирифта ба суҳанҳои онҳо ба рафтори онҳо тақлидҳо намуда аз онҳо тарбият мегиранд.

Барои ин ки рафтору кирдори фарзанд нек бошад, шоиста бошад ,аввало бояд калонсолон ба рафтору гуфтори ҳуд боэътибор бошанд. Ба хурдсолон инсонҳо бо рафтору кирдори неку шоисташон намунаи ибрат мешаванд. Писарбаччагон доимо ба рафтори падари ҳуд шавкманدى намояд, духтарон доимо ба рафтори шоистаи модари ҳуд шавкманدى менамояд.

Аз хамин сабаб ҳеҷ гоҳ дар оила калонсолон дар назди фарзандони ҳуд бо овози баланду газаболуд суҳан набояд кунанд. Дар вақти суҳан гуфтан аз дуруг ҳудро боздоранд ва фарзандони ҳудро ба ростгуӣ даъват намоянд. Бо калонсолон доимо дар ҳурмат будан ва ба риояи қоидаҳои муошират бо онҳо намуданро бо суҳанони нек фаҳмонида дар қалби онҳо ниҳоли адабро бисабзонанд.

Барои ҳамчун шахси қомил ба камол расидани шахс бояд аз хурди ба тарбияи он эътибор дода шавад. Зеро дар сохта шудани бино бояд хишти аввалини он мустваҳкам гузошта шавад, барои тарбияи нек гирифтани шахс оила ҳамчун пойдевор хизмат мекунад.

Махз аз хамин сабаб дар замони ҳозира ба оила ки даргоҳи муқаддас ба ҳисоб меравад, эътибор аз тарафи роҳбарияти давлатамон ба ин Ватани хурд басо зиёд дода шуда истодааст. Дар оила бошад эътибори ҳосса нисбат ба қанон ва модарон дода шуда истодааст, махз онҳо мебошанд, ки зурриёҳои Давлати мо ба дунё меоянду бо павариши онҳо ба воя мерасанд.

Ба ин маъни алалхусус роҳбари давлатамон Шавкат Миромонович Мирзиёев жаноби оли ба қаноне ки дар арафаи модаршави хастанд, барои саломатии онҳо ва саломатии фарзанде, ки дар вужуди онҳо мебошанд, шароитҳои мусоидро аз ҷумла онҳоро бо дору дармонҳо таъмин

намудан ,бо шифокорони тажрибаноки хуб дар зери тахти назорати онҳо маслихатҳои лозимро доири саломатии худ ва фарзанди дар батни худ буда гирифтандро таъмин намуда истодаанд.

Зеро аз модари солим фарзанди ҳам рухан ва ҳам жисмонан солим ба дунё меояд. Саломатии фарзандон ин яъне ояндаи солимро мефахмонад. Барои тасдиқи ин мо суханони сарвари давлатамон Шавкат Мирзиёев Миромонович жаноби олиро ба хотир меоварем :

"Масъалаи муҳимтарин барои мо,ин саломати, дониш ва тарбияи фарзандонамон низ мебошад. "

Фарзандоне, ки аз модари солим ба дунё меоянд ,барои оянда ҳамчун шахсони баркамол ба камол мерасанд .Онҳо дар оила дар муҳити хуб ба воя мерасанд. Барои камолоти шахс муҳит низ роли асосиро мебозад. Ба гайр аз оила муҳити муассисаҳои таълими низ дар камолоти фарзандон мавқеи алоҳидаро низ дар бар мегирад.

Ба муассисаҳои таълими мо муассисаҳои таълимии то мактаби, яъне богчахоро мисол гирем агар, дар замони ҳозира роли ин даргоҳи таълиму тарбия дар жомеа хеле бузург мебошад. Зеро дар ин даргоҳи таълиму тарбия жараёнҳои таълиму тарбия узван пайваста давом ёфта,фарзандон дар ин даргоҳ бо руҳияи Ватандустиву, хислатҳои неки инсонии камол меёбанд.

Мисол дар моддаи 8-уми "Конун дар бораи таълим "дар бораи муассисаҳои то мактаби ва роли он дар ҷамъиятро дар бар гирифта мебошад.

Муассисаҳои то мактаби ин як шохаи асосии даргоҳҳои таълиму тарбия мебошад, ки барои шахсони комил шуда ба воя расидани фарзандони ҷамъиятамон сахми беандоза дорад.

Зеро пойдевори асоси барои таракқиёти ҷамъияти ва давлати маҳз аз ҳамин даргоҳ оғоз меёбад. Хар як фарзанди халқ маҳз аз ҳамин даргоҳ таълиму тарбияи солим гирифта ,нисбат ба Ватани худ, ҷамъияти худ, урфу анъанаҳои худ дар руҳияи ҳурмат ва эҳтиром ба камол мерасад. Зеро дар ин даргоҳ эътибори аввал маҳз ба ҳамин ҷиҳатҳо дода мешавад ,ки дар ин даргоҳ хар як хурдтараконе ,ки қадамҳои аввалини худро ба ин даргоҳ мемонад, дар инҷо тарбиячиҳо барои онҳо модари дувумин мешаванду, тарбиягирандагон низ ҳамаги фарзандони тарбиячи.

Тарбиятгирандагон дар ин даргоҳ аввало бо руҳияи ҳурмат ба Ватани ҷонажону раванкёфтаи худ, ҳурмат ба ҷамъиятамон, ҳурмат ба оила ва ҳурмат ба ҷамоаи худ ва ҳамсолону бо ҳам тарбиятгирандагон низ тарбия карда мешавад ва айни вақт низ таълим дода мешавад.

Дар ин раванди жараён онҳо аввало ба худ ва муҳити атроф муносибатҳои тафаккуриро барпо менамояд, ба муҳити иҷтимоӣ мисол гардонда мешаванд ва низ барои гирифтани дониш дар даргоҳҳои мактаби тайёр кунонида мешаванд. Қобилиятҳои эҷодии онҳо ривож дода мешавад.

Барои давом ёфтани жараёни муттасили таълиму тарбия муассисаҳои миёнаи умумии таълими хам низ мавқеи муҳимро ишғол мекунад. Муассисаҳои миёнаи умумии таълими, яъне мактабҳо барои давом ёфтани жараёни таълиму тарбия, алалхусус бо донишҳои лозимае, ки дар замони ҳозира талаб карда мешавад, таъмин менамояд. Дар замони ҳозира дар мактабҳо эътибор ба таълим ба даражаҳои баланд расида истодааст.

Ба ин мисол карда мо ислохотҳо дар соҳаи таълим, яъне ба дастурҳои электрони гузаштани жараёни таълим (Kundalik.com), дар асоси таҷрибаҳои нави давлатҳои пешрафтаи хориҷи ташкил ёфтани китобҳои дарси ва ғайраҳо мисол овардана мон мумкин мебошад.

"Албатта нав кардани китобҳои дарси ва чопи, онҳо маблағи зиёдеро талаб мекунад. Сарвари давлатамон оид ба маблағгузори зарурии ин маъалаи муҳим низ супоришҳо дод. Имсол ба ин самт 605-миллиард сум жудо карда шудааст. Ин рақам назар ба солҳои пеш чор баробар зиёд аст. Бо истифодаи самараноки ин фонд имсол китобҳои дарсии 4-ум синф ва китобҳои дарсии забонҳои англиси, руси, немиси ва фанҳои технологияҳои иттилоотии тамоми синфҳо пурра нав карда мешаванд. Панҷсолае, ки ба мактаб диққати асоси дода мешавад, оғоз меёбад."

"Танҳо имсол барои сохтан ва аз нав сохтани 527 мактаб 2,5 триллион сум жудо карда шудааст, ки ин маблағ дар оянда боз хам зиёд карда мешавад. Гуфта мешавад, ки мактабҳои навбунёд ва таъмиршуда бояд хам барои донишҷуён ва хам барои омузгорон бароҳат ва мос бошанд. Онҳо инчунин бояд панели офтоби ва коллектори оби гарм дошта бошанд. Ба ин масъалаҳо ҳоло роҳбарони вилоятҳо, шаҳрҳо ва ноҳияҳо машғуланд. Аз имруз сар карда, ваколати Вазорати маорифи Халқ дар бобати зақасчи шудан ба сохтмон катъ мегардад. Ба масъулин ва ҳокимони вилоятҳо супориш дода шуд, ки дар давоми як моҳ лоиҳаҳои "Мактаби намунави"ро дар асоси талаботи нав пешниҳод намоянд. "Акнун матабҳои нав тахти назорати фаъолони маҳалла, падару модарон ва ахли жомеа сохта, ба истифода қабул карда мешаванд"- гуфта буд сарвари давлатамон дар маърузаи дар мажлиси видеоселектори 28-уми январӣ соли 2022 ум гузашташуда."

Хулоса. Аз инҳо бармеояд, ки мо жавонон бояд ба ин гуна ғамхории сарвари давлатамон нисбат ба халқ, ба жавонону фарзандони халқ, бояд жавобан доимо дар ҳаракат бошем, аз ин гуна шароитҳо муносиб истифода бурда, барои таракқиёт ва рушду раванги Ватани жононамон Узбекистони дурахшон сахми ҳудро гузорем. Хамеша аз таълим гирифтани монда набошем. Бояд ба кадрҳои рузҳои доруломон расида аз ҳар як лаҳзааш барои илм гирифтани, барои тарбия гирифтани, саъю кушиш намоем.

Зеро дар ин бора бобоқалони бомаърафати мо Махмудхуҷа Бехбудий суханҳои пурмазмунӣ ҳудро оиди даргоҳи муқаддас, яъне "Мактаб" чунин боқи гузоштаанд :

"Аз имоатҳое, ки дар дунё мавҷуданд, аз ҳама азизтаринаш ин "Матаб" мебошад."

Мо бояд дар ин даргоҳи муқаддас аз шароитҳои фароҳам овардашуда дуруст истифода бурда, донишҳои ҳудро хамеша афзун намоем.

References:

1. O'zbekiston Respublikasining Prezidenti Shavqat Miromonovich Mirziyoyev. Toshkent sh .2020yl 23-sentyabr. O'RQ 637son. (Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 24.09.2020y,03/20/637/1313-son,Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi ,21.04.2021y,03/21/683/0375-son,12.10.2021y,03/21/721/0952-son)
2. "Ta'limdagi olamshumul islohotlar ",Ta'lim 4-fevral 2022.Matn:Xayriddin Murod.
3. Газета. uz. Президент Шавқат Міромоновіч Мірзієєв 28.01.2022yildagi videoselektor majlisi ma'ruzalaridan.
4. Оллоқулова, Ф. (2022). Социально-педагогическое значение формирования научно-исследовательской деятельности учеников начальных классов на основе концентризма. Общество и инновации, 3(10/S), 128–134. <https://doi.org/10.47689/2181-1415-vol3-iss10/S-pp128-134>
5. Ollokulova F.U. VALUE RELATIONSHIPS IN YOUNG PEOPLE AND THE UNIQUENESS OF THEIR DECISION MAKING Teacher of the Department of Theory and Practical of Primary Education. ISSN: 2776-0979, Volume 3, Issue 9, Sep., 2022
6. Bosimova, M. D. qizi, & Olloqulova, F. U. (2023). TA'LIM VA TARBIYA JARAYONIDA UMUMMADANIY DUNYOQARASHNI SHAKLLANTIRISH. INTERNATIONAL CONFERENCES, 1(1), 692–695. Retrieved from <http://erus.uz/index.php/cf/article/view/1275>
7. F.U.Olloqulova. (2023). TADQIQOTCHILIK FAOLIYATINI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK-PEDAGOGIK TAVSIFI. Tadqiqotlar, 6(2), 336–339. Retrieved from <http://tadqiqotlar.uz/index.php/01/article/view/218>
8. Ziyaqulova Maftuna Shuhrat qizi and Feruza Hayitova Abdullayevna, "THE ROLE OF PICTURES IN THE FORMATION OF STUDENTS 'CREATIVE ABILITY IN LITERACY LESSONS", IEJRD - International Multidisciplinary Journal, vol. 6, no. 4, p. 3, Jul. 2021.
9. Ziyaqulova Maftuna Shuhrat qizi " Enhancing creativity in the process of developing studentso speech " The American Journal of Social Science and education Innovations (ISSN – 2689-100x) Published Published: June 28, 2021 | <https://doi.org/10.37547/tajssei/Volume03Issye06-24> IMPACT FACTOR 2021: 5. 857 OCLC – 1121105668 Pages: 140-143 Америка
10. Parvina Kholikova Abdumalik kizi. (2022). THE SIGNIFICANCE AND PLACE OF USING NATIONAL VALUES IN THE EDUCATION OF THE YOUNG GENERATION. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 10(11) 2022, 391–396. Retrieved from <https://internationaljournals.co.in/index.php/giirj/article/view/2793>Parvina Kholikova Abdumalik kizi. (2022).
11. Khalikova Parvina "Peculiarities of the pedagogical possibilities of using the uzbek national spiritual heritage in the activation of primary school students. Web of Sciententific Research Journal. ISSN: 2776-0979, Volume 3, Issue 10, Oct 2022